

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

**VESANNON KUNTA
TARKASTUSLAUTAKUNTA**

19.5.2025

Sisällysluettelo	2
1.Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	3
2. Kuntastrategia	3
3. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen.....	4
3.1 Kunnanhallitus	4
3.1.1 Yleishallinto	5
3.1.2 Elinkeinotoimi.....	5
3.1.3 Vapaa-aikatoimi.....	6
3.1.4 Hyvinvointi.....	7
3.2 Kasvatus- ja koulutuslautakunta (aiempi sivistyslautakunta)..	8
3.2.1Varhaiskasvatus.....	9
3.2.2 Perusopetus.....	9
3.2.3 Lukio.....	10
3.2.3 Aikuiskoulutus.....	10
3.4 Ympäristötoimi.....	10
4. Kunnan ja kuntakonsernin talouden toteutuminen.....	10
4.1 Kunnan talous.....	10
4.2 Kuntakonsernin talous.....	11
5. Yhteenveto.....	13
6. Tarkastuslautakunnan esitys kunnan valtuustolle.....	14

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Valtuuston valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121§:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Valtuusto on 23.8.2021 §37 valinnut tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet toimikaudeksi 2021-2025. Tarkastuslautakuntaan ovat tämän mukaisesti kuuluneet arviointivuoden aikana seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Jäsen	varajäsen
Osmo Korhonen,	pj. Olli Minkkinen
Marko Kauppinen,	vpj. Marja-Liisa Kokko
Eha Pääsik	Toomas Alviste
Tuulikki Vilhunen	Säde Pirskanen

Puheenjohtajana on toiminut Osmo Korhonen ja varapuheenjohtajana on toiminut Marko Kauppinen. Kuntalain mukaisesta tilintarkastuksesta on huolehtinut Itä-Suomen Tilintarkastus Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Timo Nuutinen. Vastuunalainen tilintarkastaja on toiminut tarkastuslautakunnan sihteerinä tilintarkastusyhteisön valinnan jälkeen.

Arviointia varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudekseen arviointisuunnitelman. Tarkastuslautakunta on pitänyt 5 tilikauden 2024 arviointiin liittyvää kokousta. Tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissaan kunnanjohtajaa, pedagogista rehtoria, asumis- ja ympäristöjohtajaa, rakennustarkastajaa, palveluyhtiö Viisarit Oy:n toimitusjohtajaa, ympäristöterveysjohtajaa.

Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut vuoden 2024 talousarvioon, vuosien 2024-2027 taloussuunnitelmaan, kunnanhallituksen allekirjoittamaan tilinpäätökseen, toimintakertomukseen ja hyte-raporttiin. Lisäksi arvioinnin pohjana ovat jäsenten vuoden aikana muutoin tekemät havainnot eri lautakuntien päätöksenteosta, toiminnasta ja taloudesta.

Seuraavat esteellisyydet on otettu huomioon arviointityössä:

- Osmo Korhonen, ympäristöterveyslautakunnan jäsen
- Toomas Alviste, kasvatus- ja koulutuslautakunnan varajäsen
- Marja-Liisa Kokko, vapaa-aika- ja hyvinvointi lautakunnan varajäsen

2. Kuntastrategia

Vesannon kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 28.6.2022 §19.

Strategia sisältää:

Brändityyppisen vision (vakiinnuttamisaika 10-20 vuotta)

Kunnan toimintatapoja koskevat linjaukset

Kuntatason strategiaprojektit valtuustokaudelle

Tausta-aineiston (tilastot ja valmisteluprosessin dokumentointi)

Strategiaprojekteina on esitetty Lukion kehittäminen, luonnon hyödyntäminen

hyvinvoinnin lähteenä, erilaisuus ja omaleimaisuus, yhteisöllisyys sekä omavaraisuus

Strategian perusta:
 Elinvoima-ajattelu strategiatyön perustana
 Strategia tukee profiloitumista
 Monitasoinen ja osallistava toimintatapa
 Kuntalain vaatimusten täyttäminen

Strategian arviointi ja seuranta:
 Kuntastrategiatyöryhmä aloittanut vuonna 2024, arvioitu strategiaryhmässä lokakuussa, arvioidaan kaksi kertaa vuodessa.
 Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä strategiatyöryhmän perustamista ja korostaa strategian ajantasaisen seurannan ja toteuttamisen tärkeyttä.

3. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen

3.1 Kunnanhallitus

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Tukipalvelut tuottavat laadukkaat ja ajantasaiset talous-, palkka-, henkilöstö-, ICT-, arkisto- ja asiakirjahallintopalvelut.	Vastuutaho: Kunnanhallitus, viranhaltijat, työntekijät. Mittari: Palveluiden digitalisaatioon on resursoitu ja käsityön määrä vähennetty minimiin,	Laadukkuutta ja ajantasaisuutta ei saavutettu vuonna 2024. Tilinpäätös 2023 valmistui 25.6.2024, mutta hyväksyttiin valtuustossa vasta 16.9.2024. Palkkahallinto toimi virheettömästi. Palkka ja taloushallinto ulkoistettiin valtuuston päätöksellä 24.6.2024 § 25. Puolivuotisraportti ja talousarvio- ja suunnitelma valmistuivat ajallaan. Myös muut tukipalveluiden kokonaisuudet hoituvat. Kunnanhallitus teki päätöksen siirtää asianhallintajärjestelmä Canonilta Innofactor Oy:lle. Siirtymä toteutetaan vuoden 2025 kesäkuusta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoite ei ole toteutunut kaikilta osin. Korjattu tilannetta ja muutokset alkavat vähitellen näkyä.

3.1.1 Yleishallinto

Yleishallinto on taloudellisesti merkittävin osa kunnanhallituksen alaista toimintaa, kunnanhallituksen alaisista euroista noin kolme neljästä kohdistuu yleishallinnon tehtäväkenttään, johtuen palveluyhtiö Viisarit Oyn palveluustoista.

TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT 2024

Yleishallinto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarviomuutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	59.800	24.200	84.000	87.228,61	-3.228,61
Toimintamenot	-958.900	-97.190	-1.056.090	-995.937,56	60.152,44
Toimintakate	-899.100	-72.990	-972.090	-908.708,95	-63.381,05
Poistot ja arvonalentumiset	-33.170		-33.170	-33.177,37	7,37
Laskennalliset erät	424.070		424.070	326.746,34	97.323,66

Yleishallinnon toimintatuotot talousarviomuutosten jälkeen ovat ylittyneet 3.228,61 euroa ja toimintamenot ovat alittaneet muutetun talousarvion 60.152,44 eurolla.

Työllisyyspalveluiden toimintamenot olivat 171.919,64 euroa ja ovat ylittäneet muutetun talousarvion 28.609,64 euroa. Työllisyyspalveluiden toimintatulot 29.443,10 euroa ovat korvausta työllisyysalueen valmistelusta valtiolta, korvaus ei ollut tiedossa talousarviota laadittaessa.

TE-palvelujen siirtyminen valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen muuttaa palveluiden toteutusta ja saatavuutta. **Esimerkiksi kuntouttava työpajatoiminta on todettu tarpeelliseksi ja toimivaksi vuosien ajan. Tarkastuslautakunta näkee tärkeänä vastaavan toiminnan jatkumisen paikkakunnalla.**

3.1.2 Elinkeinotoimi

Elinvoimalautakunta vastaa kunnan kiinteistöistä, rakennusinvestoinneista ja elinkeinopalveluista, joita ostetaan Kehitysyhtiö SavoGrow:lta. Suora vuorovaikutus yritysten kanssa on ollut Vesannon osalta hyvin myönteistä. Jatkuva kuntamarkkinointi on tärkeää ja sitä tulee kehittää.

Vuonna 2024 Vesannolla perustettiin 6 uutta yritystä ja lakkautettiin 9. Maatilojen määrä väheni 10 kpl edellisestä vuodesta. Marjatuotannossa tilojen ja tuotettujen kilojen määrä on pudonnut paljon.

Kunnalla ei ole tarjota tarkoituksenmukaisia etätyötiloja. Asiaan täytyy löytyä toimiva ratkaisu. Esimerkiksi kirjastolla on varattava kokoushuone kirjaston aukioloaikana, 4 tuntia maksaa 20 euroa. Lehtihuoneessa voi tehdä työtä ilmaiseksi, mutta tilaa ei ole tarkoitettu etätyöhön.

Kunnan yritystukia on maksettu 12 550 euroa, tuet ovat olleet pääosin uusien yritysten perustamiseen 1000 euroa/ yritys.

Elinkeinotoimen menot ylittivät talousarvion 17.558,73 euroa.

Kiinteistöt ja rakentaminen

Kunta ostaa kiinteistötoimen, kuntatekniikan ja liikuntapaikkojen ylläpitopalvelut Palveluyhtiö Viisarit Oy-ltä. Myös vesihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa Viisarit oy.

Tilaohjelman käsittely oli vuoden 2024 tavoitteissa, mutta sitä ei ole käsitelty. Tilaohjelman käsittely on tarkoitus hoitaa vuoden 2025 aikana.

Toimintatuotot olivat 250.235,21 euroa yli muutetun talousarvion. Tätä selittää vuokratuottojen kasvu. Toimintamenojen kasvun takana on yleinen hintojen nousu, esim. kaukolämpö. Toimintamenot ovat ylittäneet talousarvion 96.869,69 eurolla, mutta ylitystä ei ole käsitelty talousarviomuutoksena tilikauden aikana.

Riskit

Mikäli hyvinvointialue ei jatkossa vuokraa tiloja nykyisellä määrällä, tilat jäävät kunnan hoitoon ilman vuokralaisia. Sopimukset ovat voimassa vuoden 2025 loppuun. Mikä on varasuunnitelma? **Tarkastuslautakunta suosittelee, että sote-kiinteistöjen mahdolliseen yhtiöittämiseen/jatkokäyttöön käytetään ulkopuolista asiantuntemusta. On tärkeää selvittää ennen toimenpiteitä, kuinka perustettava yhtiö selviää taloudellisesti toimintaympäristön muuttuessa, millä tavoin yhtiöittämien kannattaa toteuttaa, minkälaisia verovaikutuksia yhtiöittämisestä aiheutuu jne.**

Maaseutuhallinto

Maaseutuhallinto toteutetaan yhteistoimintana useiden kuntien kesken. Sydän-Savon maaseutupalvelut toteuttavat maaseutuhallinnon palvelut. Vesannon työllisten työvoimasta noin viidennes työskentelee alkutuotannon parissa maa- ja metsätaloudessa. Vesannon alueelle tuleva maataloustukien (sekä kansallinen että EU:n osa-rahoittama) yhteismäärä on vajaa 2,5 miljoonaa euroa. Vesannolla tuki per asukas on suurin maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella (1333 eur/asukas).

Aktiivisten maatilojen lukumäärä on jatkuvasti aleneva ja kunnan/ yhteistoiminta-alueen puolelta tulisi käyttää kaikki mahdolliset kannustimet olemassa olevan maataloustuotannon säilymiseen alueella.

Maatalousalalla olevaa työvoimapulaa helpottamaan pitäisi selvittää ulkomaalaisen työvoiman käyttöä enemmän. Tärkeää on nopeuttaa ulkomaisen työvoiman rekrytointia (esim. suomen kielen kurssi, ilmainen työharjoittelu kieltä osaavan kanssa).

Maaseututoimen toimintatulot Vesannolla olivat 37.471,60 euroa ja toimintamenot 35.689,82 euroa vuonna 2024.

3.1.3 Vapaa-aika ja hyvinvointilautakunta

Kuntastrategian *Luonto vetovoimatekijänä, luovuuden ja hyvinvoinnin lähteenä, Yhteisöt ja verkostot voimavarana ja Erilainen ja omanlainen Vesanto* ovat vahvimmin läsnä toteutuksissa.

Toiminnallisena tavoitteena vapaa-aikatoimen palveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä vahvistaa osallisuuden tunnetta. Mittareina ovat asiakaskyselyt ja Tea -viisari

Vesannon vapaa-aika ja hyvinvointilautakunta vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä kirjaston, liikuntatoimen ja nuorisotoimen järjestämisestä. Sille kuuluu vastuu myös kotouttamisesta, etsivästä nuorisotyöstä ja ennaltaehkäisevästä päihdetyöstä ja mahdollisuuksien luominen omatoimiselle hyvinvoinnin edistämiseksi. Työntekijöitä on yht. 6 henkilöä, jotka ovat kirjaston, kulttuurin, nuorisotyön, etsivän nuorisotyön ja liikunnan alueilla.

Tilinpäätöksen mukaan palveluita on haluttu kehittää todellisen tarpeen mukaan. Tavoitteita on asetettu realistisesti, mutta toimintaan on vaikuttanut heikentävästi hyvinvointijohtajan pitkä poissaolo, henkilöstömuutokset eläköitymisen vuoksi ja liikunnanohjaajan irtisanoutuminen. Oikein onkin todettu, että liikunnan osalta on reilusti parannettavaa. Tea-viisari on pudonnut 82:sta 48:aan. Jos lukema perustuu pelkkiin kuntosalin ja liikuntahallin käyttäjämääriin, se ei kuvaa kuitenkaan kokonaisuutta. **Miten saataisiin omatoiminen liikuntaharrastus huomioon ja kyllien liikuntaharrastusten saaminen sekä suunnitelmiin että tuloksiin. Lisäksi palvelut kohdentuvat pääasiassa kirkonkylälle monen muunkin toiminnon osalta kuin liikunnan osalta.**

Kaikkia talousarviotavoitteita ei siis ole saavutettu, mutta se on esitetty toimintakertomuksessa. Samoin se, että hyvinvointitavoitteiden jalkautuminen eri palvelualueille ja keskustan ulkopuolelle on vähäistä.

Lähes neljäsosa aikuisväestöstä kokee yksinäisyyttä ja hylkäämistä. Suunnitelmissa ollut Vierellä-kulkija -malli ei toteutunut. Kertomuksessa todetaan, että nuorten parissa on myös yksinäisyyttä, mutta myös koulukiusaamista, päihteitä, sosiaalisten tilanteiden pelkoa. Kertomuksen mukaan paljon on myös tehtynuorison hyväksi.

Viestintäsuunnitelman valmistaminen ei toteutunut. Viestinnän ja markkinoinnin osaamista pitäisi kehittää niiden osalta, jotka ovat siitä kiinnostuneita. Kunnan nettisivut on uudistettu ja selkiytetty, mutta käyttäjän näkökulmasta etsimistä riittää edelleen.

Vapaa-aikatoimi on pysynyt pääosin talousarviossa menojen alittaessa talousarvion 74.315,91 eurolla. Toimintatulot ovat alittuneet 15.261,35 eurolla muutettuun talousarvioon.

3.1.4. Hyvinvointi

Tarkastuslautakunta esittää arvionsa hyvinvointityöstä Vesannon kunnassa.

Hyvinvointi ja terveys	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2024	Poikkeama
Toimintatulot				401,55	401,55
Toimintamenot	-72.300	70	-72.230	-69.160,81	-3.069,19
Toimintakate	-72.300	70	-72.230	-68.759,26	-3.470,74
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-3.170		-3.170	-6.968,95	3.798,95

Hyvinvoinnin edistämisestä aiheutuneet menot alittivat talousarvion 3.069,19 euroa.

Hyvinvointitalous

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on lakisääteinen tehtävä. Kunnan tulee lain mukaan seurata kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä raportoida siitä (hyvinvointikertomus). Kunnan tulee myös nimetä vastuutaho hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Hyvinvointitaloudessa tavoitellaan hyvinvoinnin jakautumista kaikille tasaisesti. Hyvinvointitalouden avulla voidaan hillitä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia sekä lisätä kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa. Eriarvoisuus hyvinvoinnissa ja terveydessä, väestön ikääntyminen, teknologian murros ja ilmastonmuutos lisäävät tarvetta hyvinvointitalousajattelulle päätöksenteossa. Hyvinvointitaloudessa ihmisten hyvinvointi nousee päätöksenteossa ytimeen ja päätökset tehdään huomioiden taloudellisten ja ekologisten tekijöiden yhteisvaikutukset hyvinvointiin.

Hyte- kerroin lasketaan laskukaavalla, jonka perusteella kunnille myönnetään valtionosuutta terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöhön. Yksinkertaisessa muodossa laskukaava on: **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin**. Vuodelle 2024 Vesannon saama valtionosuus Hyte-kertoimen mukaan on **38 528** euroa. Kunta voi vaikuttaa tekemällään hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työllään jatkossa hyte-kertoimen valtionosuusmäärään.

3.2 Kasvatus- ja koulutuslautakunta

<i>Kasvatus- ja koulutuslautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	683.300,00	78.840,00	762.140,00	858.363,89	-96.223,89
Toimintamenot	-4.758.720,00	-117.000,00	-4.875.720,00	-4.655.444,91	220.275,09
Toimintakate	-4.075.420,00	-38.160,00	-4.113.580,00	-3.797.081,02	316.498,98
Poistot ja arvonalentumiset	-210.680,00		-210.680,00	-177.785,52	-32.894,48
Laskennalliset erät	-290.810,00		-290.810	-651.652,25	360.842,25

Kasvatus- ja koulutuslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, lukion sekä aikuiskoulutuksen toteuttamisesta ja kehittämisestä.

Varhaiskasvatuksen osalta henkilökunnan kelpoisuusehdot täyttyivät. Yhtenäiskoulun henkilökunnan osalta kelpoisuusehdot täyttyivät myös pääosin. Tämän kehityksen jatkumiseksi avainasemassa on vireä ja elinvoimainen lukio - pelkkä peruskoulu ei takaa opettajille täyttä opetusvelvollisuutta, jolloin on riski, että pätevoityneet opettajat hakeutuvat sinne, missä opetusvelvollisuus täyttyy.

Kouluruokailun toteuttaminen kunnan omana toimintana ei myöskään ole itsestäänselvyys, mutta Vesannolla se toteutuu. Osaltaan tämä mahdollistaa lähiruuan kattavamman tarjonnan kouluruokailussa, myös ruoan laatu säilyy parempana, kun sitä ei tarvitse jäähdyttää, kuljettaa ja uudelleen lämmittää.

Puitteet opetukselle ovat hyvät: sekä päiväkotia että yhtenäiskoulu toimivat uusissa tiloissa, joiden suunnittelussa on huomioitu henkilökunnan näkemykset. **Ns. Keltamo- rakennuksessa on ilmennyt mahdollisesti sisäilmaongelmia ja asiaa on tutkittu. Ennen toimenpiteistä päättämistä tulisi koko kunnan tilaohjelma saada valmiiksi.**

Huomionarvoinen seikka oppilasennusteita tarkastellessa on, että toimiala otaksuu perusopetuksen oppilasmäärien pienenevän, mutta toisaalta lukion oppilasmäärien kasvavan tulevaisuudessa?

Kyselyjen perusteella opiskelijat vaikuttavat olevan tyytyväisiä opetuksen laatuun.

3.2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarviomuutostenjälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	39.000	35.600,00	74.600,00	121.322,22	-46.722,22
Toimintamenot	-772.540,00	-43.600,00	-816.140,00	- 875.438,76	59.298,76
Toimintakate	-733.540,00	-8.000,00	-741.540,00	- 754.116,54	12.576,54
Poistot ja arvonalentumiset	-47.630,00		-47.630,00	-46.953,82	-876,18
Laskennalliset erät	-47.010,00		-47.010,00	-83.832,34	36.822,34

Varhaiskasvatus on ylittänyt muutetun talousarvion 59.298,76 eurolla: talousarvion ylitystä ei ole käsitelty tilikauden aikana. Toimintatulot ovat toteutuneet 46.722,22 euroa talousarvitasuurempina. Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat vuonna 2024.

3.2.2 Perusopetus

Perusopetus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarviomuutostenjälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	428.100,00	24.900,00	453.040,00	503.969,84	-50.929,84
Toimintamenot	-2.790.430,00	8.800,00	-2.781.630,00	- 2.541.014,70	- 240.615,30
Toimintakate	-2.362.330,00	33.740,00	-2.328.590,00	- 2.037.044,86	-291.545,14
Poistot ja arvonalentumiset	-120.910,00		-120.910,00	-136.724,16	15.814,16
Laskennalliset erät	-173.420,00		-173.420,00	-400.829,67	227.409,67

Perusopetukselle asetetut tavoitteet ovat pääosin täyttyneet. Koulupsykologi-palvelua on saatu vain yksittäisiin oppimisen tutkimuksiin.

3.2.3 Lukio

<i>Keskiasteenkoulutus</i>	<i>Alkuperäinentalousarvio</i>	<i>Talousarvio-muutokset</i>	<i>Talousarviomuutostenjälkeen</i>	<i>Toteutuma</i>	<i>Poikkeama</i>
Toimintatulot	37.000,00	18.300,00	55.300,00	55.049,69	250,31
Toimintamenot	-947.770,00	-68.200,00	-1.015.970,00	-992.988,85	- 22.981,15
Toimintakate	- 910.770,00	-49.900,00	- 960.670,00	- 937.939,16	-22.730,84
Poistot ja arvonalentumiset	- 42.140,00		-42.140,00	-41.061,36	-1.078,64
Laskennalliset erät	-58.890,00		-58.890	-149.035,58	90.145,58

Lukiolle on asetettu korkeahkot vetovoimaisuustavoitteet, joita ei ole aivan saavutettu. Kuitenkin vetovoimainen lukio on merkityksellinen kunnan elinvoimaisuuden kannalta.

3.3. Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutuspalveluja tuottaa Sisä-Savon kansalaisopisto. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus- ja harrastustoimintaa. Opetusta toteutui 2180 tuntia (2023 vuonna 2363 tuntia), 81 kurssia (2023 vuonna 84 kurssia) ja opiskelijoita oli 655 henkilöä (2023 vuonna 685 henkilöä). Kansalaisopiston järjestämä toiminta on monelle kaikenikäiselle kuntalaiselle tärkeää viriketoimintaa.

3.4. Ympäristötoimi

Ympäristöosaston tulosalueita ovat rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja yksityistieoimi. Keitele, Tervon ja Vesannon kuntien yhteisenä ympäristönsuojeluviranomaisena on toiminut em. kuntien yhteinen ympäristölautakunta. Ympäristölautakunnan tehtäviin on kuulunut myös toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Ympäristöterveydenhuolto toteutetaan yhteistoimintana useiden kuntien kesken, jossa Tervon kunta toimii isäntäkuntana.

Kiinteistörekisteripäivityksiä tehtiin 77 kiinteistöllä, joilta 78 kpl rekisteristä puuttuvia rakennuksia. Kiinteistörekisteripäivitys jatkuu myös vuonna 2025. Yksityistietoimen osalta tavoitteena on ollut yksityistieverkoston kunnan ylläpitäminen ja parantaminen. Yksityisteiden kunto on säilynyt entisellään toimintakertomuksen mukaan. Kunnossapitoavustuksia on jaettu 35.000,00 euroa 44 yksityistielle, perusparannusavustuksia ei ole haettu.

4 Kunnan ja kuntakonsernin talouden toteutuminen

4.1 Kunnan talous

Toimintatuotot kasvoivat 2.853.064,18 euroon edellisvuodesta. Toimintakulut 8.348.822,38 euroon. Verotuloja kertyi 4,134 milj. euroa. Valtionosuudet olivat 2,684 milj. euroa.

Korkotuotot toteutuivat 17 teur edellisvuotta suurempina ja muut rahoitustuotot 137 edellisvuotta suurempina. Korko ja muut rahoituskulut olivat 214 teur ollen 6 teur edellisvuotta suuremmat.

Tilinpäätöksen keskeinen tunnusluku, vuosikate oli 1.666.958,84 eur, joka riitti kattamaan 751 t.euron suunnitelman mukaiset poistot.

Tilikauden tulos oli 784.803,15 euroa ylijäämäinen.

Kunnan taseessa on 2.524.213,83 euroa ylijäämää, kun vuoden 2024 ylijäämä huomioidaan.

4.2 Kuntakonsernin talous

Konsernin vuosikate parani edellisestä vuodesta 754 tuhannella eurolla edellisestä vuodesta 2,107 miljoonaan euroon. Konsernituloslaskelma on ylijäämäinen 858 t. euroa (edellinen vuosi 155 t. euroa)

Konsernin taseen tunnusluvut paranivat hieman. Konsernin omavaraisuusaste parani (58,29%) edellisestä vuodesta, suhteellinen velkaantuneisuus oli 82,42 %, kun se oli edellisenä vuonna 91,22%. Tämä tunnusluku ylittää yhden kriisikuntakriteerin, tunnusluvun (tulisi olla alle 50%, Kuntalaki 118§). Kuntalaista kohti laskien lainakanta oli 4 304 eur.

Vertailutiedot muihin Pohjois – Savon kuntiin

Pohjois-Savon kuntien tilinpäätökset v. 2024 (1 000 € ja €/as.) 6/7 (ml. liikelaitokset) (tiedot sisältävät vain ulkoiset menot ja tulot)

Kunta	Väestö 31.12.2024 (ennakol.)	Investoinnit (brutto) 1 000 €	Investoinnit (brutto) €/as.	Investoinnit (netto) 1 000 €	Investoinnit (netto) €/as.	Investointien tulorahoitus- % %	Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta (1 000 €)	Kassan riittävyys, pv
Iisalmi	20 462	10 910	533	10 792	527	158 %	-30 857	71
Joroinen	4 553	1 114	245	1 113	244	246 %	6 487	195
Kaavi	2 590	221	85	221	85	144 %	-2	48
Keitele	1 990	1 124	565	1 103	554	296 %	3 394	64
Kiuruvesi	7 356	1 472	200	1 380	188	370 %	15 885	121
Kuopio	125 668	75 448	600	72 693	578	70 %	-120 507	82
Lapinlahti	8 864	2 137	241	2 137	241	0 %	-1 978	42
Leppävirta	8 975	8 756	976	8 471	944	74 %	13 286	106
Pielavesi	3 981	1 593	400	1 557	391	231 %	13 215	238
Rautalampi	2 938	476	162	409	139	391 %	3 866	3
Rautavaara	1 414	444	314	444	314	323 %	7 391	145
Siilinjärvi	21 268	8 170	384	6 892	324	126 %	14 001	31
Sonkajärvi	3 569	4 485	1 257	4 105	1 150	102 %	12 564	109
Suonenjoki	6 633	1 641	247	1 546	233	296 %	10 175	16
Tervo	1 390	106	76	144	104	796 %	1 531	200
Tuusniemi	2 308	783	339	478	207	35 %	-15	69
Varkaus	19 656	6 708	341	6 575	335	119 %	-6 933	16
Vesanto	1 852	179	97	170	92	931 %	4 369	140
Viermä	3 356	3 201	954	2 637	786	139 %	14 280	436
Pohjois-Savo	248 823	128 968	518	122 867	494		-39 848	

Pohjois-Savon liitto

Lähde: Väestö: Tilastokeskus; muut tiedot: Kysely Pohjois-Savon kunnille maaliskuuta 2025

Taulukosta havaitaan investointitason Vesannon kunnassa olleen matalimpia Pohjois -Savon kunnista sekä euromääräisesti että asukasta kohden laskettuna. Investointitason ollessa jatkuvasti matala, on riskinä investointivelan kasvu, joka taas aiheuttaa tuleville vuosille rahoitushaastetta. Kassan riittävyys on kohtuullisella tasolla muihin kuntiin verrattuna.

Pohjois-Savon kuntien tilinpäätökset v. 2024 (1 000 € ja €/as.) 7/7

(ml. liikelaitokset) (tiedot sisältävät vain ulkoiset menot ja tulot)

Kunta	Väestö 31.12.2024 (ennakol.)	Lainakanta 1 000 €	Lainakanta €/as.	Lainat ja vuokravastu- ut 1 000 €	Lainat ja vuokravastuut €/as.	Kertynyt yli-/alijäämä 1 000 €	Kertynyt yli-/alijäämä €/as.	Omavaraisu- s- aste (%)	Suhteellinen velkaantuneisu- us (%)
Iisalmi	20 462	84 486	4 129	91 152	4 455	30 276	1 480	53 %	94 %
Joroinen	4 553	16 574	3 640	16 725	3 673	8 524	1 872	56 %	109 %
Kaavi	2 590	9 449	3 648	9 454	3 650	-314	-121	37 %	131 %
Keitele	1 990	4 925	2 475	5 107	2 566	2 181	1 096	59 %	61 %
Kiuruvesi	7 356	20 872	2 837	23 187	3 152	3 138	427	56 %	79 %
Kuopio	125 668	597 606	4 755	690 915	5 498	179 846	1 431	46 %	144 %
Lapinlahti	8 864	38 899	4 388	40 108	4 525	1 238	138	44 %	138 %
Leppävirta	8 975	8 114	904	8 668	966	2 420	270	77 %	38 %
Pielavesi	3 981	9 819	2 466	13 009	3 268	4 941	1 241	68 %	66 %
Rautalampi	2 938	5 835	1 986	8 507	2 896	4 178	1 422	50 %	86 %
Rautavaara	1 414	5 033	3 559	5 033	3 559	10 377	7 339	74 %	75 %
Siilinjärvi	21 268	66 185	3 112	119 549	5 621	4 916	231	45 %	88 %
Sonkajärvi	3 569	4 362	1 222	5 874	1 646	13 126	3 678	80 %	37 %
Suonenjoki	6 633	13 438	2 026	28 796	4 341	11 122	1 677	67 %	59 %
Tervo	1 390	4 247	3 055	4 418	3 178	919	661	61 %	77 %
Tuusniemi	2 308	4 750	2 058	4 779	2 071	1 433	621	65 %	69 %
Varkaus	19 656	110 190	5 606	164 619	8 375	17 150	873	47 %	171 %
Vesanto	1 852	6 072	3 279	9 814	5 299	2 524	1 363	60 %	74 %
Vieremä	3 356	4 863	1 449	5 265	1 569	13 715	4 087	83 %	47 %
Pohjois-Savo	248 823	1 015 719	4 082	1 254 979	5 044	311 710	1 253		

Pohjois-Savon liitto

Lähde: Väestö: Tilastokeskus; muut tiedot: Kysely Pohjois-Savon kunnille maaliskuuhun 2025

Vesannon kunnan lainakanta taulukoiden perusteella on vertailukuntien keskitason yläpuolella, kuten myös omavaraisuusaste sekä suhteellinen velkaantuneisuus. Kunnan ylijäämä on keskitasoa joskin puskuri ei kestä merkittäviä alijäämiä tai alaskirjauksia mahdollisesti tulevilta vuosilta.

Pohjois-Savon kuntien tilinpäätökset v. 2024/Konsernit

(ml. liikelaitokset) (tiedot sisältävät vain ulkoiset menot ja tulot)

Kunta	Väestö 31.12.2024 (ennakol.)	Konsernin vuosikate 1 000 €	Konsernin vuosikate €/as.	Konsernin lainakanta 1 000 €	Konsernin lainakanta €/as.	Konsernin lainat ja vuokravastuut 1 000 €	Konsernin lainat ja vuokravastuut €/as.	Konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste (%)	Konsernin kertynyt yli-/alijäämä 1 000 €	Konsernin kertynyt yli-/alijäämä €/as.
Iisalmi	20 462	1 037	51	102 958	5 032	114 298	5 586	94 %	30 276	1 480
Joroinen	4 553	2 602	571	21 642	4 753	21 795	4 787	128 %	4 021	883
Kaavi	2 590	540	208	11 721	4 525	12 011	4 637	140 %	459	177
Keitele	1 990	3 319	1 668	8 847	4 446	9 316	4 681	93 %	1 548	778
Kiuruvesi	7 356	6 040	821	27 451	3 732	31 103	4 228	84 %	10 898	1 482
Kuopio	125 668	142 793	1 136	1 012 346	8 056	1 208 826	9 619	140 %	164 917	1 312
Lapinlahti	8 864	7 071	798	47 577	5 367	48 786	5 504	116 %	1 703	192
Leppävirta	8 975	7 076	788	18 587	2 071	19 579	2 182	61 %	8 995	1 002
Pielavesi	3 981	3 851	967	11 036	2 772	14 647	3 679	64 %	7 966	2 001
Rautalampi	2 938	2 258	769	9 701	3 302	10 204	3 473	260 %	4 252	1 447
Rautavaara	1 414	1 598	1 130	5 961	4 216	6 014	4 253	80 %	7 779	5 501
Siilinjärvi	21 268	11 027	518	127 240	5 983	172 274	8 100	144 %	-923	-43
Sonkajärvi	3 569	5 076	1 422	8 618	2 415	8 977	2 515	53 %	16 355	4 583
Suonenjoki	6 633	6 181	932	31 138	4 694	48 392	7 296	100 %	9 266	1 397
Tervo	1 390	1 376	990	7 236	5 206	7 519	5 409	107 %	1 421	1 022
Tuusniemi	2 308	364	158	5 297	2 295	5 611	2 431	70 %	178	77
Varkaus	19 656	16 869	858	184 728	9 398	256 296	13 039	157 %	42 378	2 156
Vesanto	1 852	2 107	1 138	7 970	4 303	11 996	6 477	82 %	3 213	1 735
Vieremä	3 356	5 607	1 671	17 056	5 082	17 662	5 263	98 %	24 611	7 333
Pohjois-Savo	248 823	226 792	911	1 667 110	6 700	2 025 306	8 140		339 313	1 364

Pohjois-Savon liitto

Lähde: Väestö: Tilastokeskus; muut tiedot: Kysely Pohjois-Savon kunnille maaliskuuhun 2025

5 Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa vuoden 2024 olleen haasteellinen erityisesti taloushallinnon osalta, jolloin taloushallintopalvelut jouduttiin ostamaan ulkopuolelta, koska kunnassa ei ollut henkilöstöä asiaa hoitamassa. Hallintohenkilöstöllä oli paljon poissaoloja, joka yhtäaikaaisesti toteutuessaan heikensi hallinnon toimintakykyä.

Tilanne on sikäli parantunut, että vuoden 2024 tilinpäätös on saatu valmiiksi kuntalain mukaisessa aikataulussa. Kunnan henkilöstöresurssi on edelleen haavoittuvainen, varahenkilöjärjestelmää tulisi kehittää mahdollisuuksien mukaan. Muutaman henkilön samanaikainen poissaolo voi lamauttaa kunnan toimintaa merkittävästi.

Sote-kiinteistöjen jatkokäyttöön liittyy merkittävä riski hyvinvointialueen vuokrasopimusten päättyessä vuonna 2025. Tarkastuslautakunta suosittelee, että sote-kiinteistöjen mahdolliseen yhtiöittämiseen käytetään ulkopuolista asiantuntemusta.

Palveluyhtiö Viisarit Oy:n toiminta- ja talous on parantunut aiemmista vuosista. Tulevaisuuden näkymiä yhtiön osalta varjostaa omistajakuntien ristiriitaiset näkemykset tulevasta.

6 Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2024 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Vesannolla 19.5.2025

Osmo Korhonen
puheenjohtaja

Marko Kauppinen
varapuheenjohtaja

Eha Pääsik
jäsen

Tuulikki Vilhunen
jäsen